

حقوق زوجین در اعلامیه جهانی

حقوق بشر

زهرا غفاری
عارف عبداللہی

میرشناسه : غفاری، زهرا، ۱۳۸۰
 عنوان و نام پدیدآور: حقوق زوجین در اعلامیه جهانی حقوق بشر: بررسی فقهی و حقوقی ماده ۱۶ اعلامیه جهانی حقوق بشر (زهرا غفاری، عارف، عبداللّهی)
 مشخصات نشر: تهران: پرناک، ۱۳۹۸
 مشخصات ظاهری: ۱۶۹ ص.
 شابک : ۹۷۸-۶۲۲-۹۹۰۵۷-۳-۹
 وضعیت فهرست نویسی : فیا
 یادداشت : نمایه
 عنوان دیگر : بررسی فقهی و حقوقی ماده ۱۶ اعلامیه جهانی حقوق بشر
 موضوع : زنانشویی (فقه) - ایران
 Marriage (Islamic law)-iran: موضوع
 موضوع : سازمان ملل متحد، مجمع عمومی، اعلامیه جهانی حقوق بشر
 United Nations, General Assembly, Universal Declaration of Human Rights: موضوع
 موضوع : زنانشویی - قوانین و مقررات
 Marriage law: موضوع
 موضوع : حقوق بشر - جنبه های مذهبی - اسلام
 human rights - Religious Aspects - Islam: موضوع
 شناسه افزوده : عبداللّهی، عارف، ۱۳۸۰
 شناسه افزوده: ABDOLLAHI- Aref:
 رده بندی کنگره: BP۱۸۹/۸:
 رده بندی دیویی: ۲۹۷/۳:
 شماره کتابشناسی ملی: ۵۴۳۰۶۹۹

www.ketab.ir

عنوان: حقوق زوجین در اعلامیه جهانی حقوق بشر

مولف: عارف عبداللّهی - زهرا غفاری

ناشر: پرناک

نوبت چاپ: اول ۱۴۰۰

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۹۹۰۵۷-۳-۹

قیمت: ۳۰۰۰۰ هزار تومان

فهرست مطالب

فهرست مطالب	۶
پیش گفتار	۱۲
فصل اول	۱۵
مقدمه	۱۷
۱-۱ اعلامیه جهانی حقوق بشر	۲۱
۱-۱-۱ پیشینه حقوق بشر	۲۱
۲-۱-۱ تدوین اعلامیه جهانی حقوق بشر	۲۲
۳-۱-۱ مواد اعلامیه جهانی حقوق بشر	۲۵
۲-۱ تطبیق یا عدم تطبیق اعلامیه با حقوق اسلامی	۲۷
۱-۲-۱ انعکاس حقوق بشر در جهان اسلام	۲۷
۲-۲-۱ طرفداران دیدگاه حقوق بشر در مباحث درون دینی	۲۸
الف- مهندس مهدی بازرگان	۲۸

فهرست مطالب □ ۷

ب- آیت الله دکتر هاشم هاشم زاده هریسی	۲۹
۱-۲-۳ مشترکات مباحث حقوق بشر و دین	۳۱
۱-۲-۴ مفترقات مباحث حقوق بشر و دین	۳۵
۱-۲-۵ موارد اختلاف صریح مباحث حقوق بشر و دین	۳۸
۱-۲-۶ موارد ابهام و شبهه مباحث حقوق بشر و دین	۳۹
فرجام کلام	۴۰
فصل دوم	۴۲
بررسی بند (الف) ماده ۱۶	۴۲
اعلامیه جهانی حقوق بشر	۴۲
مقدمه	۴۴
۱-۲ گفتار اول: بررسی فقهی قید دینی در ازدواج	۴۴
۱-۲-۱ ازدواج (زن و مرد) مسلمان با (زن و مرد) کافر	۴۴
۱-۲-۲ ازدواج مرد مسلمان با زن اهل کتاب	۴۷
۱-۲-۱-۲ جایز بودن ازدواج با اهل کتاب: دائم و موقت	۴۷
۱-۲-۲-۲ جایز بودن ازدواج موقت، در حالت اضطرار	۴۸
۱-۲-۳-۲ جایز بودن ازدواج موقت و حرمت ازدواج دائم	۴۸

۸ ■ حقوق زوجین در اعلامیه جهانی حقوق بشر

- ۳-۱-۲ ازدواج مرد مسلمان با زنان زردشتی ۴۸
- ۴-۱-۲ ازدواج مرد مسلمان با صابیای ۴۹
- ۵-۱-۲ ازدواج مرد مسلمان با زنان غیر اهل کتاب ۴۹
- ۶-۱-۲ ازدواج مرد مسلمان با ناصبیان و غالیان ۴۹
- ۲-۲- بررسی حقوقی قید دینی در ازدواج با غیرمسلمان ۵۰
- ۳-۲- تساوی حقوق زن و مرد ۵۲
- ۴-۲- احترام به ارزش ها و کرامت انسانی ۵۹
- ۵-۲- مشترکات تشریعی و تشریعی زن و مرد در قرآن ۶۱
- ۶-۲- گفتار دوم، حقوق زوجین در زندگی زناشویی ۶۲
- ۷-۲- حقوق زوجین نسبت به یکدیگر ۷۰
- ۱-۷-۲ ریاست خانواده ۷۰
- ۲-۷-۲ بررسی فقهی و حقوقی مهریه زن ۷۵
- ۳-۷-۲ بررسی فقهی و حقوقی نفقه زوجه ۷۸
- ۴-۷-۲ بررسی فقهی و حقوقی طلاق ۸۲
- ۶-۷-۲ حق حضانت ۹۳

فهرست مطالب □ ۹

- ۸-۲- امتیازات حقوق زن در قانون مدنی ۹۷
- ۸-۲-۱ حق زن در استفاده و اعمال شروط ضمن عقد ۹۸
- ۸-۲-۲ حق شیردهی ۹۸
- ۸-۲-۳ اجره المثل ۹۸
- ۸-۳-۴ حق فسخ نکاح در صورت قبول مرد ۹۹
- ۸-۲-۵ حق زن در طلاق رجعی ۹۹
- ۸-۲-۶ حق مسئولیت تأمین ارتباط جنسی ۹۹
- ۸-۲-۷ تضمین سلامت جسمی و روانی زن ۱۰۰
- ۸-۲-۸ جبران زیاده مادی و معنوی ۱۰۰
- ۸-۲-۹ حق زن در استفاده از حق حبس ۱۰۰
- ۸-۲-۱۰ شرط برخورداری از نصف دارائی در طلاق ۱۰۰
- ۸-۲-۱۱ فریب در ازدواج ۱۰۱
- ۸-۲-۱۲ حق جدایی در صورت ارائه دلایل قانونی ۱۰۱
- فرجام کلام ۱۰۱
- فصل سوم ۱۰۵
- بررسی بند (ب) ماده ۱۶ ..... ۱۰۵

۱۰. □ حقوق زوجین در اعلامیه جهانی حقوق بشر

اعلامیه جهانی حقوق بشر ۱۰۵

مقدمه ۱۰۷

۳-۱- رضایت زوجین در ازدواج ۱۰۸

۳-۲- بررسی فقهی رضایت زوجین ۱۰۹

۳-۳- بررسی حقوقی رضایت زوجین ۱۱۱

۳-۳-۱- اکراه در عقد نکاح ۱۱۳

۳-۴- بررسی محدودیت دختران در انتخاب همسران ۱۱۷

۳-۴-۱- بررسی فقهی اذن ولی در ازدواج ۱۱۸

۳-۴-۲- قلمرو اذن در نکاح فرزندان رشید ۱۲۰

۳-۵- بررسی حقوقی اذن ولی ۱۲۲

فرجام کلام ۱۲۴

فصل چهارم ۱۲۵

بررسی بند (ج) ماده ۱۶ ..... ۱۲۵

اعلامیه جهانی حقوق بشر ۱۲۵

مقدمه ۱۲۷

۴-۱- تعریف خانواده ۱۲۸

پیش گفتار

انسان موجودی است اجتماعی که به صورت اجتماعی زندگی می کند و از لحاظ اجتماعی نیاز به قانون دارد؛ قانون نیز نحوه ارتباط معین افراد جامعه بشری با یکدیگر را مشخص می کند که از آن قوانین حقوق استخراج می گردد. این حقوق در هر جامعه و ملتی از باورها، ارزشها و آرمانهای آن اثر می پذیرد و اصلی ترین و پایه ای ترین حقوق فردی و اجتماعی افراد را شامل می شود و برای هر یک از اعضای جامعه به رسمیت شناخته شده است. بنابراین هر فردی به عنوان عضوی از اعضای جامعه باید از این حقوق برخوردار گردد. این حقوق برای اولین بار بصورت جهانی در اعلامیه جهانی حقوق بشر بیان شده است.

اعلامیه جهانی حقوق بشر یک پیمان بین المللی و شامل ۳۰ ماده که در سال ۱۹۴۸ میلادی تصویب شده است و مفاد آن حقوق بنیادی مدنی، فرهنگی، اقتصادی، سیاسی و اجتماعی ای را که تمامی ابنای بشر در هر کشوری باید از آن برخوردار باشند، مشخص کرده است.

زن و مرد بعنوان اعضای یک جامعه از یک سو و نفرات مکمل در یک خانواده دارای حقوقی هستند که ماده ۱۶ اعلامیه جهانی حقوق بشر به آن اشاره کرده است.